léto s věnnými městy

Volnočasový magazín 2020

KRÁLOVSKÁ VĚNNÁ MĚSTA

Města, která byla pro královny věnem, budou pro vás zážitkem. Najdete v nich jedinečné spojení historie a současnosti, unikátní památky, příjemné parky i malebná okolí jako stvořená pro pěší a cyklistické výlety. Objevte kouzlo královských věnných měst a dopřejte si čas poznat je blíž, letošní léto je k tomu jako stvořené.

TRUTNOV · DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM · JAROMĚŘ · NOVÝ BYDŽOV · HRADEC KRÁLOVÉ · CHRUDIM · VYSOKÉ MÝTO · POLIČKA · MĚLNÍK

vennamesta.cz

KOLO JE VSKUTKU KRÁLOVSKÝM DOPRAVNÍM PROSTŘEDKEM

VÍTEJTE u letního magazínu Královských věnných měst, u magazínu plného inspirace, zajímavých tipů a atraktivních námětů k výletům. Královská věnná města a jejich okolí jich nabízí nespočet a v letošním roce snad více než kdy jindy je příležitost dát si načas, a poznat je opravdu zblízka. Věřte, nebudete litovat. Každé má svůj půvab, v každém najdete něco výjimečného, každé vás něčím zaujme a obohatí. Toulat se ulicemi a obdivovat památky i klenoty architektury, posedět v bylinkové zahradě nebo v parku, zajít do muzea, osvěžit se na plovárně nebo si vyjet na kole, beze spěchu, v klidu a pohodě, mít šanci vnímat každou drobnost, to je přesně to, co nám dává povědomí o zemi, která je nám domovem a pomáhá nám pochopit, kým jsme. Dopřejte si tento pocit v kulisách královských věnných měst i vy.

DEVĚT PEREL NÁHRDELNÍKU ČESKÝCH KRÁLOVEN

Jako bychom navlékali perličky náhrdelníku, představíme si devět osobitých měst. Devět perel ležících ve východních Čechách s výjimkou středočeského Mělníka, která čeští králové od 14. století postupně věnovali svým manželkám. Hradec Králové, Chrudim a Vysoké Mýto daroval Elišce Rejčce Václav II. v letech 1304–1305, její druhý manžel Rudolf Habsburský jí v roce 1307 věnoval Poličku a ve stejném roce získala Jaroměř od svého tchána Albrechta I. Habsburského. V roce 1400 byla připsána města Trutnov, Dvůr Králové nad Labem a Mělník tentokrát Žofii Bavorské jejím mužem Václavem IV. Poslední město s přídomkem věnné je Nový Bydžov. Ten obdržela v roce 1569 Marie Španělská od Maxmiliána II.

Věnná města byla důležitým zdrojem příjmů, respektive důchodů českých královen. Z měst se vybíralo tzv. šosovné neboli daň, která se královnám odváděla dvakrát ročně. Pro královny byla města i místem zábavy, stejně jako útočištěm, kam se uchylovaly v těžkých chvílích. Za své sídlo si například Eliška Rejčka a Eliška Pomořanská zvolily Hradec Králové, v Mělníku zase pobývala Barbora Celská a Johana z Rožmitálu. Královny se v několika případech přímo zasloužily o rozvoj města. Eliška Rejčka kupříkladu nechala vybudovat nynější Katedrálu Svatého Ducha v Hradci Králové, Žofie Bavorská se zase zasloužila o dostavbu současného arciděkanského kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi a trojlodí chrámu svatého Jana Křtitele ve Dvoře Králové nad Labem.

Otisky českých královen jsou zkrátka ve městech vidět a věřte nebo ne, nejen historické památky, ale i jistý pozůstatek ženské elegance, grácie a energie se v těchto městech uchoval dodnes. To prostě musíte zažít! A historie se v nich tím nejpřirozenějším způsobem snoubí s moderní současností. Když si k tomu přidáte přírodu, která je z většiny měst skutečně nadosah, lepší kombinaci budete jen stěží hledat.

Po královských věnných městech můžete cestovat různě. Ideální je spojit jejich poznávání s cyklistikou, podmínky, ba přímo lákadla pro milovníky kol, trekingových, horských, silničních i elektrokol jsou v nich výborné a výhodou je, že toho uvidíte mnohem více. Upravené cyklostezky v samotných městech i jejich okolí, trailové tratě pro příznivce adrenalinu, příjemné stezky podél vody i náročnější úseky pro sportovce, stačí se rozmyslet, co je vašemu srdci a fyzičce bližší a šlápnout do pedálů.

Hned několik královských věnných měst leží na trase nebo poblíž dálkových cyklostezek, které vedou nejen napříč Českou republikou, ale i Evropou. Hradcem Králové, Jaroměří, Dvorem Králové nad Labem a Mělníkem vede Labská stezka, která nabízí mimořádný cyklistický zážitek – jízdu rozmanitou krajinou podél jedné z nejkrásnějších evropských řek. Trutnovem prochází příhraniční cyklotrasa, do Jaroměře míří Kladská stezka, vznikají i regionální a spojovací cyklotrasy, které umožňují připojení k již vybudovaným úsekům. Možnosti jsou opravdu pestré, jen o nich vědět. Věříme, že se vám tipy na následujících stranách budou hodit. Kam se pak vydáte, záleží už jen na vás…

Náš tip

LABSKÁ STEZKA

Labská stezka je TOP evropskou dálkovou cyklotrasou a jednoznačně jednou z nejkrásnějších a nejoblíbenějších říčních stezek v Evropě. Včetně odbočky do Prahy nabízí stezka téměř 1.300 km jedinečného spojení historie, architektury a přírody. Vede atraktivním prostředím koridoru řeky Labe od jejího pramene v Krkonoších až k Severnímu moři u německého Cuxhavenu. Díky nenáročnému profilu, bohaté nabídce atrakcí i kvalitních služeb s certifikací Cyklisté vítáni je stezka velmi vhodná pro cyklisty všech kategorií včetně seniorů a rodin s dětmi.

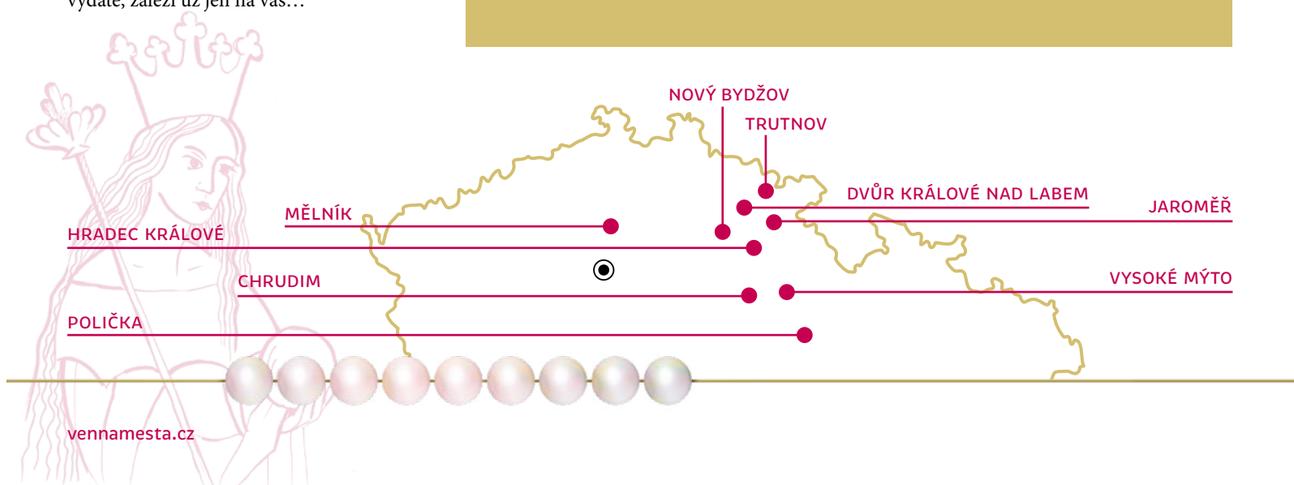

TRUTNOV

POMYSLNÉ KORÁLKY NÁHRDELNÍKU KRÁLOVEN ZAČNĚME NAVLÉKAT OD SEVERU, V MALEBNÉM PODHŮŘÍ KRKONOŠ V ÚDOLÍ ŘEKY ÚPY, VE MĚSTĚ OBKLOPENÉM ZELENÍ I OPŘEDENÉM POVĚSTMI A LEGENDAMI. VE MĚSTĚ DRAKA.

Toho má ostatně Trutnov i ve svém znaku. Bájného tvora či spíše netvora tady můžete vidět i na vlastní oči, hned na několika místech, třeba na věži Staré radnice nebo na fontáně kašny. V Trutnově najdete i Dračí uličku, údajně se v ní nacházela dračí sluj. A také Galerii Draka, kde vám netradiční formou mechanického divadla pověst o dračím uzurpátorovi převypráví. Ale bát se nemusíte, určitě se vám tam bude líbit.

To platí i o dalších dvou trutnovských galeriích, zvláště máte-li vztah k výtvarnému umění. Vystavuje se v nich to současné a zážitkem jsou nejen díla, ale i budovy, kde galerie sídlí. Galerii UFFO najdete v moderním prostoru stejnojmenného společenského a kulturního centra, Galerii města Trutnova pak v nejstarším měšťanském domě ze 16. století.

A protože Trutnov není jen městem draka, ale je tu také tak trochu Krakonošovo, najdete v historickém centru Krakonošovo náměstí uprostřed s Krakonošovou kašnou. Vládce našich největších hor se připomíná i ve zdejším Muzeu Podkrkonoší. S tradicemi v regionu je pak spjato i Tkalcovské muzeum, které sídlí v Domě pod jasanem a pořádají se v něm zajímavé víkendové kurzy řemeslných a výtvarných technik. I vy si můžete vyzkoušet různá řemesla, která ovládali naši předkové – tkaní, práci na kolovratu nebo si vyrobit ze lnu provázek.

A teď něco pro milovníky vojenství a historie. Ty nadchne naučná stezka věnovaná bitvě prusko-rakouské války s názvem „Po stopách války 1866 – Den bitvy u Trutnova 27. 6.“. Její hlavní úsek má přibližně tři kilometry a najdete na něm 8 zastavení a 12 informačních tabulí s mapkami, daty a obrázky týkajícími se bitvy. V terénu je značená šipkami s vojenskou symbolikou – hledejte zkřížené šavle s letopočtem 1866. Pěšky lze trasu vedoucí hezkou přírodou i s přečtením panelů zvládnout přibližně za dvě hodiny. Dorazíte na ní i k památníku generála Gablenze, který je zároveň rozhlednou, a k barokní Janské kapli z roku 1712, kde je malé vojenské muzeum. Do města se lze vrátit přes park rozprostírající se na severním svahu Janského vrchu. Tady uvidíte známé sousoší Tanec smrti, dále pomník trutnovského básníka a spisovatele Uffo Horna a fontánu s pískovcovým drakem. Podívejme se, zase Uffo a drak! Cestu je možné projet i na kole. Navazuje na ni cykloturistická trasa v délce 11 km, která prochází místy významných bojů a tvoří okruh, jehož začátek i konec jsou u památníku generála Gablenze. I tuto trasu značenou jako cyklostezka je možné a velmi příjemné projít pěšky. Po cestě jsou nádherné výhledy do krajiny a oba okruhy jsou vybaveny lavičkami pro odpočinek.

Náš tip

REKREAČNÍ AREÁL DOLCE

Kemp v krásném prostředí, se sportovním zázemím (plážový volejbal, nohejbal, tenis, minigolf, vodní sporty). Ubytování od stanu, přes chatky, mobilní domy, karavany až po penzion.

Cyklistika má v Trutnově dveře otevřené. Po městě a v okolí najdete řadu cyklotras po rovině, z kopce i do kopce. Své kolo si navíc můžete bezpečně uschovat v cyklověži na autobusovém nádraží a věnovat se prohlídce města. Cyklostezky vás zavedou i k dalšímu zajímavému cíli – dělostřelecké tvrzi Stachelberg. Největší moderní dělostřelecká tvrz v Čechách z let 1935–1938 je významnou stavebně-historickou památkou a leží nad obcí Trutnov-Babí. Unikátní pevnostní areál zahrnuje podzemní tvrz, jeden z největších bunkrů u nás, obnovené zákopy z r. 1938, řadu menších lehkých pevností a rozhlednu Elišku. Je zde vybudována i naučná stezka „Opevněné Trutnovsko“ po blízkých pevnostních objektech mezi Stachelbergem a Libčí, na které vás čekají nádherné výhledy do okolní krajiny. A nudit se tu nebudou ani děti. Hned vedle pevnosti je nové dětské hřiště s „Holubicí“ – letadlem Ugo Etricha. Ze Stachelbergu se můžete vydat i opačným směrem po Přírodovědné naučné stezce Nové Dvory – Babí.

A ještě jeden cyklotip, tentokrát pro adrenalinové nadšence. Trutnov Trails ve Lhotě u Trutnova, to je 37 kilometrů přírodních single trailů různých obtížností v oblasti Čížkových kamenů a Jestřebích hor. Na své si přijdou všechny kategorie bikerů – od začátečníků až po experty. Proměnlivý ráz zdejší kopcovité krajiny, která je plná pískovcových balvanů, skal, lesů, luk a pastvin a je ideálním místem pro horskou cyklistiku. Jízdu po trailech můžete doplnit o cyklovýlety do okolních Krkonoš, Adršpachu, Babiččina údolí, Žacléřska nebo Broumovska.

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

PŘESUŇME SE O KOUSEK NA JIH (DVACET KILOMETRŮ OD TRUTNOVA) DO DALŠÍHO VĚNNÉHO MĚSTA, DVORA KRÁLOVÉ NAD LABEM. SAMI ZÁHY UZNÁTE, ŽE JE PERLOU V NAŠEM NÁHRDELNÍKU PŘÍMO BLYŠTIVOU. OSTATNĚ, S PERLAMI TADY MAJÍ VLASTNÍ ZKUŠENOST. K TRADICÍM REGIONU PATŘÍ PRÁVĚ PERLAŘSTVÍ SPOLU S VÝROBOU VÁNOČNÍCH OZDOB A TEXTILNÍHO TISKU.

Samotné údolí horního toku řeky Labe, kde se město rozprostírá, stále ještě v podhůří našich nejvyšších hor, je krásnou kulisou a dostatek zeleně zde působí přímo blahodárně. Meandrující Labe, pohled na majestátní Krkonoše i atmosféra města člověka naplňují klidem a pohodou. Oázou těla i ducha se stal i nádherně opravený barokní areál Žireč. Místo se silným příběhem a velkým potenciálem pro návštěvníky. Můžete zde odpočívat, udělat si piknik v zámeckém parku, občerstvit se v kavárně Café Damián nebo rozjímat v bylinkové zahradě s více než třísetletou tradicí. Pojmenována je po Georgu Josephu Kamelovi, významném botanikovi, lékárníkovi a jezuitském misionáři. Mezi bylinkami se dokonce můžete ubytovat. A ještě dva trumfy tu mají: kostel sv. Anny s unikátní zvonkohrou a úžasně vybavené cyklomuzeum, snad největší ve střední Evropě. Mezi dvěma stovkami kol ve třech patrech barokního špýcharu najdete kola historická, závodní i ta „slavná“ – například kolo Emy Destinové nebo Zdeňka Svěráka z filmu Vratné lahve. Nechybí samozřejmě ani Favorit!

vennamesta.cz

Z areálu je to, co by kamenem dohodil nebo raději dokráčel či dojel na kole na Braunův Betlém – jedinečnou sochařskou galerii pod širým nebem. Sochy a reliéfy přímo v krajině vznikly v letech 1718–1732 pod rukama významného barokního umělce Matyáše Bernarda Brauna. Na přání hraběte Šporka jako součást nedalekého tehdy rezidenčního a lázeňského komplexu Kuks, který sloužil i jako místo odpočinku vysloužilých vojáků. Kuks rozhodně nesmíte vynechat. Genius loci tohoto místa vás ohromí.

Pojďme se ale ještě vrátit do města (třeba zase na kole přímo po Labské stezce), neměli bychom totiž opomenout ikony spojené s jeho historií. Jednou z nich je kostel sv. Jana Křtitele, kde se údajně našel Rukopis královédvorský. O jeho nálezu v klenuté kobce kostelní věže Václavem Hankou můžeme spekulovat, o jeho vlivu na atmosféru národního obrození však nikoliv. Místo, které se stalo svědkem jedné z největších mystifikací našich dějin, je ideální navštívit při procházce městským památkovým okruhem (a rozhodně vystoupejte i na věž kostela, je z ní výhled na celé město). Na sedmi zastaveních se dozvíte to nejdůležitější z dějin města a povede vás i přes náměstí T. G. Masaryka, zbytky městského opevnění i zachovalou Šindelářskou věž. V její blízkosti je městské muzeum, tam rozhodně zajděte. Přibližuje tradici výroby foukaných vánočních ozdob, která se tu datuje od roku 1931 a v nové expozici i tradici textilního tisku. Podíváte se do rytecké dílny, poznáte technologické postupy a dozvíte se o historii textilních továren v regionu.

Tím ve Dvoře Králové nad Labem zdaleka nekončíme. Vydejme se z centra opačným směrem, než leží Kuks a areál Žireč (zase můžeme i na kole po Labské stezce) a zamiřme proti proudu řeky Labe k dalšímu skvostu – přehradě Les Království. Než tam dorazíme, čeká nás přímo na cestě zastávka v africké divočině. Safari park, ohromný zážitek mezi volně se pohybujícími stády zvířat, který si nemůžete nechat ujít. A z divočiny rovnou do pohádky. Pohádkové kulisy totiž připomíná Přehrada Les Království se zámeckými věžičkami v krásně zalesněném údolí Labe. A kdo by měl málo kilometrů, může si zajet na nedaleký hrad Pecka, vede tam cyklostezka. Po návratu vám jistě přijde vhod osvěžení. Tyršovo koupaliště s atmosférou 30. let i moderním zázemím je pro relaxaci jako stvořené. Překvapení? Tolik rozmanitých a atraktivních podnětů na jednom místě jste ani nečekali, viďte!

Náš tip

TURISTICKÁ HRA

Do září 2020 se můžete zapojit do turistické hry a navštívit zajímavá místa Dvora Králové nad Labem a okolí. Připravena je pro vás brožura s herním plánem. Pátrejte po piktogramech v přírodě, překreslujte, nakupujte suvenýry, produkty či služby od místních podnikatelů a hrajte o krásné ceny! Vašim úkolem je získat nalepovací známky na turistických místech nebo překreslit malý obrázek, piktogram umístěný v přírodě. Na výherce čekají například 3 exotické dny v Safari Kempu Dvůr Králové, 3 romantické dny v hospitálu Kuks, 3 dny plné wellness a procedur v Tree of Life v Lázních Bělohrad, 3 dobrodružné dny v Hotelu pod Zvičinou, ve Šporkově Mlýně, Pensionu Konírna, Tadeášových domcích a spousta dalších hodnotných cen.

JAROMĚŘ

TŘETÍ PERLA LEŽÍ NA SOUTOKU TŘÍ ŘEK – LABE, ÚPY A METUJE. OSOBITÁ ATMOSFÉRA, MĚSTO ZAHRAD A PARKŮ, VOJENSKÉ HISTORIE I MĚSTO KOUZEL, TO JE JAROMĚŘ.

Jaroměř je jedním z nejstarších českých měst, počátkem 11. století na tomto místě založil hradiště kníže Jaromír, po němž je město pojmenováno. Dnes je neodmyslitelně spjata s pevnostním městem Josefov, nazvaném po dalším panovníkovi, císaři Josefu II. Na sklonku 18. století zde nechal vybudovat velkolepý fortifikační komplex jako ochranu před rozpínavým pruským nepřítelem. Stavba trvala sedm let a pevnost byla plně obranyschopná, k bojům o ni však nikdy nedošlo. První světová válka přivedla do pevnosti zajatce mnoha národností, druhá světová válka Wehrmacht a vládní vojsko. Roku 1968 ji zabrala ruská armáda, která setrvala až do roku 1991.

Josefov je pozoruhodný vnitřním uspořádáním vojenských a civilních budov i jejich jednotným vzhledem. Po obvodu vnitřní zástavby je rozmístěno 10 bastionů, 4 půlbastiony, 4 předbastiony, 9 ravelinů a nespočet dalších hradebních prvků. Součástí tohoto složitého systému jsou zátopové kotliny, hradební příkopy nebo původně 45 km dlouhá síť podzemních chodeb. Uznejte, kde je něco takového k vidění!

Dnes pevnostní město nabízí k navštívení hned několik zpřístupněných částí a muzeí, ne všechna jsou jen o vojenství a historii. Bastion No. I je vstupní branou na prohlídkovou trasu části podzemních chodeb, během níž se dozvíte více o fungování celého pevnostního města, můžete si prohlédnout úvodní expozici, lapidárium původních soch z dílny Matyáše Bernarda Brauna a jeho následovníků, obytné kasematy nebo se pokochat působivou vyhlídkou z hradebního valu.

Za návštěvu stojí také Historická expozice Josefov, která mapuje dějiny Jaroměřska. Na prohlídkové trase s poněkud delším názvem– Bastion No. X, Bastion No. IX a Ravelin No. XIV jsou k vidění sbírky situačních plánů bastionových pevností, expozice „Zdravotnická služba armád za světových válek“ i artefakty a plány vztahující se k samotné době fungování pevnosti v Josefově.

V prvním vojenskohistorickém muzeu M. Frosta vás čeká rozsáhlá a ojedinělá sbírka exponátů mapujících několik historických období a válečných událostí z celého světa. A poslední muzeum je trošku z jiného soudku, něco pro fanoušky charismatického zpěváka Slavíků z Madridu. V muzeu Waldemara Matušky je k vidění sbírka hudebních desek, ale i věci z osobního vlastnictví zpěváka, například jeho klavír. Máte-li chuť a dostatek času, bude se vám hodit zvýhodněná vstupenka All inclusive do všech objektů. Příznivce umění pak může potěšit Umělecká kolonie Bastion IV s ateliéry umělců, kde si po domluvě můžete zapůjčit divokolo.

vennamesta.cz

Náš tip

PO STOPÁCH FILMŮ

Svým historickým vzhledem láká Jaroměř filmaře, natočily se zde desítky filmů tuzemské i zahraniční produkce. Filmovým zákoutím vás provede mobilní aplikace (vhodná pro mobilní telefony s operačním systémem ANDROID a IOS), která představuje různé zajímavosti z natáčení. Pro filmové fanoušky je připraven i kvíz, po jehož úspěšném absolvování mohou získat cenu z chráněné dílny.

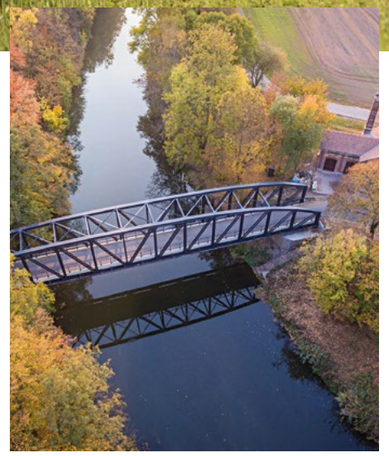

Ale pojďme se z Josefova přesunout do Jaroměře, zanedbat ji by byla chyba. Prohlídkový okruh městem, který je pro návštěvníky připraven, není v žádném případně nudný a můžete se po něm vydat ihned po výstupu z vlakového nádraží. Tady by se cyklistům mohla hodit nově vybudovaná cyklověž, kde mohou na čas odložit své kolo. Co vás na okruhu čeká? Mašinky, krásné budovy, magie i koupačka. Neboli Železniční muzeum umístěné ve staré Výtopně Českých drah, architektonický skvost od Josefa Gočára Wenkeův obchodní dům – národní kulturní památka, překrásné historické náměstí s morovým sloupem od M. B. Brauna a chrámem sv. Mikuláše, a dokonce Muzeum magie plné čar a kouzel. Vzdává hold patronu českých kouzelníků Michalu Siloradovi Patrčkovi, který vybudoval první kouzelné divadlo v Evropě. V případě teplého počasí se nabízí osvěžení na závěr. V Říčních a slunečních lázních na Úpě, které zde slouží již od roku 1932.

A ještě dva tipy na fajn vycházky. Naučná stezka Ptačí park Josefovské louky je okružní po obvodu parku a měří příjemné 4 km. Najdete na ní i pastvinu divokých koní a praturů, ale pozor její část může být uzavřena kvůli hnízdění ptáků. Druhá naučná stezka Josefov – Smiřice – Chlum 1866 je spojovací trasou mezi bastionovou pevností Josefov a severní částí bojiště u Hradce Králové, kam se podíváme o pár stránek dál. Na 15 zastávkách s informačními tabulemi vás seznámí s událostmi, které předcházely bitvě u Hradce Králové. Stezka je vhodná pro pěší i cyklisty, měří 23,5 km a je součástí cyklotrasy „Stopy krve a železa 1866“ vedoucí z Náchoda. A pokud se vám daří se s námi trošku orientovat, pak už víte, že na kole se po Labské cyklostezce můžete vydat z Jaroměře na Kuks a dál do Dvora Králové, anebo druhým směrem přes Smiřice do Hradce Králové.

NOVÝ BYDŽOV

JEŠTĚ, NEŽ DORAZÍME DO HRADCE KRÁLOVÉ, ZASTAVME SE V NOVÉM BYDŽOVĚ. PŘI NAVLÉKÁNÍ ČTVRTÉ PERLY NÁHRDELNÍKU NAŠICH ČESKÝCH KRÁLOVEN TADY DOZAJISTA OMLÁDNEME A ZKRÁSNÍME. MĚSTO JE TOTIŽ SPOJENÉ SE STUDENTSKÝMI MERENDAMI A KRÁSNOU SPISOVATELKOU BOŽENOU NĚMCOVOU. I KDYŽ…NAJDETE ZDE TAKÉ VYHLÁŠENÝ HŘBITOV, JEDEN Z NEJSTARŠÍCH ŽIDOVSKÝCH HŘBITOVŮ V ČESKU.

Město je ukázkou vysoce vyspělé středověké urbanistiky. Bylo založeno na řece Cidlině před rokem 1305 na pravidelné geometrické osnově, která nemá v našich zemích obdoby. Dnes je „Bydžovský čtverec“ díky svému půdorysu vyhlášen památkovou zónou. Ideálním a příjemným způsobem, jak město poznat, je turistická stezka, která na dvou trasách – modré a červené provádí po místech, která stojí za to vidět. Obě trasy (jejich plány jsou k dostání v infocentru) začínají v parku u gotického kostela sv. Vavřince, cenné památky z počátku 14. století. Narazíte na nich

na objekty různých stavebních slohů a období, jen na centrálním Masarykově náměstí je jich několik – dominantní novogotická radnice, secesní budova spořitelny s městským muzeem a v samém středu barokní sousoší mariánského sloupu. Na městských trasách je toho k vidění opravdu hodně, zmiňme ještě novogotický kostel Sedmibolestné Matky Boží slavného Josefa Mockera, barokní kostely sv. Trojice a sv. Jakuba Většího na Metličanech a řadu barokních plastik. Závěr modré trasy pak končí jižně od centra na židovském hřbitově, jenž se řadí mezi nejstarší v zemi. Na ploše přes půl hektaru tu napočítáte přes 1480 náhrobků a když jsme u toho počítání, počtářům jistě neunikne, že od založení hřbitova v roce 1520 letos uplyne kulatých pět set let.

Za návštěvu stojí v Novém Bydžově rozhodně i Městské muzeum, které sídlí ve dvou patrech již zmíněné secesní budovy bývalé spořitelny. Součástí muzea je i Galerie Jaroslava Prokopa, která vystavuje přes dvě stě uměleckých děl světoznámých umělců 19. a 20. století. I v historických expozicích najdete umělecké klenoty, např. deskové obrazy ze 16. století, mezi nimi zejména archu bydžovskou, barokní obrazy Petra Brandla, ukázky fajánse, kameniny, porcelánu, skla, šperků a dalších uměleckých předmětů.

A víte, že s Novým Bydžovem je osudově spjata i Božena Němcová! Jak? Byl rodištěm jejího manžela Josefa Němce, které navštívila za svůj život několikrát. Její nejslavnější návštěva se udála v létě roku 1861 na studentské merendě – dvoudenní slavnosti na konci prázdnin na rozloučení studentů s městem. Tehdy už byla národní spisovatelka velmi nemocná, a pobývala u svého synovce v hostinci U zlatého anděla. Studenti tam v průvodu z náměstí dorazili a pozdravili ji provoláváním „Sláva Boženě Němcové“. Nakonec osobně dorazila i večer na merendu, kde se recitovala její báseň „Ženám českým“ a studenti jí projevovali úctu a obdiv. Není divu, že se neubránila dojetí i slzám. Byly to poslední radostné chvíle před její brzkou smrtí. Mimochodem merendy jsou skutečně bydžovskou specialitou a stále živou tradicí, která započala roku 1750 a drží se dodnes. Jejich původ souvisí s hrdinskou účastí studentů v akademické legii při obraně Prahy proti francouzským a bavorským vojskům za války o rakouské dědictví. Dodnes si studenti ze svého středu volí pantátu a panímámu, zpívá se, tančí, recitují básně a celé město ožívá.

V Novém Bydžově již po staletí žijí také endemické druhy strašidel. S Hacapytlem, Kudibalem, Postelníčkem, Sekavou bábou a dalšími se můžete seznámit na strašidelné stezce v městském parku.

Na závěr naší novobydžovské návštěvy se vydejme trošku po okolí. Třeba po naučné přírodovědné stezce, která vás zavede k zákoutí lesa Chlum, na lužické a slovanské hradiště

vennamesta.cz

a do bývalé pískovny s rybníčkem. Už její začátek na Metličanech před unikátní lipovou alejí je půvabný. Deset zastavení, středně těžká náročnost, délka šest kilometrů – to zní dobře, nemyslíte?

A kdo postrádá tip na cyklovýlet, věřte že v okolí Bydžova je jich řada a dobrou zprávou je, že převažuje příjemný rovinatý terén. Vydat se můžete například k baroknímu benediktýnskému zámku Sloupno, k romantickému zámku Hrádek u Nechanic, do Chlumce nad Cidlinou nebo za koníky do hřebčína v Kladrubech nad Labem. Regionální cyklostezky navazují na ty dálkové a propojují se tak s Žitavskou či Labskou cyklostezkou. Ta vede samozřejmě i do Hradce Králové, místa našeho dalšího zastavení.

Náš tip

MUZEUM HRAČEK

Vášniví sběratelé manželé Radek a Hana Stuchlíkovi na sklonku roku 2018 otevřeli v bývalém areálu Jabloneckých skláren u koupaliště Muzeum hraček Stuchlíkovi s unikátní sbírkou hraček od dob předválečných až po 80. léta minulého století. Najdete tu spoustu exponátů od vláčků počínaje, přes panenky, loutková divadla, kočárky či autíčka.

HRADEC KRÁLOVÉ

UPROSTŘED NAŠEHO POMYSLNÉHO NÁHRDELNÍKU SE NACHÁZÍ PERLA VELIKOSTÍ NEJVĚTŠÍ, VSKUTKU ZÁŘIVÁ. MĚSTO NA SOUTOKU LABE A ORLICE, OZNAČOVANÉ DÍKY UNIKÁTNÍ ARCHITEKTUŘE JAKO SALON REPUBLIKY A TAKÉ MĚSTO CYKLISTŮ. A TAK MŮŽEME KLIDNĚ ZAČÍT V SEDLE KOLA, PROTOŽE NENÍ SNAD PŘÍVĚTIVĚJŠÍHO MĚSTA PRO CYKLISTY, NEŽ JE HRADEC KRÁLOVÉ.

Rozmanité trasy i vstřícná cyklistická opatření a zázemí ve městě (avizovaná i známkou Cyklisté vítáni) nabízí milovníkům cyklistiky všech kategorií skutečný komfort. Ze čtyř procházkových okruhů městem, které mapují historii i jedinečnou architekturu města, je tři možné absolvovat i na kole! To budete stěží někde hledat…

Určitě stojí za to opatřit si brožurku „Procházky městem Hradec Králové“ (získáte ji v infocentrech nebo na webu města), kde jsou tyto okruhy vyznačeny. V terénu se pak budete orientovat podle stojanů hnědé, stříbrné, červené a černé barvy. Kromě čtyř hlavních okruhů s názvy: Historické město, Salon republiky, Pevnost a Současná architektura, zde najdete tipy a mapky k dalším tematickým procházkám. Rodiny s dětmi se mohou vydat na Procházku po stopách hradeckých lvů, „lovení“ lvích symbolů bude dozajista bavit děti i dospělé. V ulicích města můžete objevovat i zdolávat věže a věžičky, sledovat technické provedení ciferníků věžních či slunečních hodin, vydat se po zdejších mostech nebo do parků a sadů. Právě zeleň a městské parky tvoří základní esenci města a jsou jeho pýchou. Mnohé byly založeny v letech 1926–28 v rámci geniálního a nadčasového urbanistického schématu a regulačního plánu architekta Josefa Gočára. Prolínání zelených klínů do zástavby se mu podařilo na jedničku. Hradec měl obecně ohromné štěstí na výtečné architekty i osvícené vedení města. Za zlatou érou královéhradecké architektury začátku 20. století, díky níž si město vysloužilo označení Salon republiky, stál kromě Josefa Gočára i jeho učitel Jan Kotěra, Oldřich Liska, Josef Fňouk, František Sander a další. Vysokou úroveň architektonických realizací se v Hradci Králové podařilo udržet do současnosti, při procházce městem sami uznáte, že je právem nazýván učebnicí architektury.

Úžasným zeleným ostrovem jsou také zdejší městské lesy. Jsou protkány cyklotrasami, turistickými trasami, naučnými stezkami i in-line stezkami a jsou tak rájem pro vycházky, cyklisty i bruslaře. Na tři stovky kilometrů udržovaných cest a šestnáct kilometrů cest asfaltových, to už si snad vybere každý. Vydat se můžete třeba na okružní, desetikilometrovou trasu z Malšovic kolem Stříbrného rybníka a dál do hloubi lesů. Je vhodná pro všechny, kteří chtějí jít po svých, jet na kole nebo na bruslích. Pro děti je připravena

FENOMÉN GOČÁR

V roce 2020 uplyne 140 let od narození architekta Josefa Gočára, výrazné osobnosti východních Čech, kde je k vidění řada jeho realizovaných staveb. Stal se profesorem architektury a za svůj návrh československého pavilonu na výstavě v Paříži obdržel Velkou cenu a později i řád francouzské Čestné legie. Pro Hradec Králové byl Josef Gočár jednou z klíčových postav. Jeho návrhy a realizace byly natolik nadčasové, že ještě sto let poté bez problému plní svoji funkci a zároveň jsou schopny ustát změny, které doba přináší.

Pohádková a Vodnická stezka plná příběhů lesních víl, skřítků a draků. Stezka siluet ptáků doplněná maketami lesních zvířat míří na Rytířské hradiště, kde výlet můžete zakončit opékáním buřtů. Velké oblibě se těší i lesní tělocvična, která se stále rozrůstá. Zdravé cvičení na čerstvém vzduchu prostě frčí! Městskými lesy prochází také zajímavá Galaktická stezka, která spolu s Planetární stezkou atraktivní formou uchopila témata vesmíru. Obě začínají u budovy hvězdárny a čekají vás jak modely planet naší sluneční soustavy, tak nejznámější nebeské objekty naší galaxie. Nejznámější tedy jak pro koho. Říká vám snad něco Červený obr Antares nebo mlhovina Trifid?

V těsné blízkosti městských lesů máme ještě jeden tip. Kemp Stříbrný rybník. Romantika letního kempování, relax, pohoda, klid, ale i sport a zábava. A dalším romantickým, a současně voňavým tipem je Zahrada léčivých rostlin. Najdete ji při Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy a letos si připomíná padesát let od svého založení. Můžete v ní obdivovat stovky léčivých rostlin, exotickou floru v nově zrekonstruovaném skleníku nebo si projít naučnou stezku farmacie. Vstup do října zdarma.

K romantice nemá daleko ani projížďka po Labi. V letních měsících vyplouvá z přístaviště na Smetanově nábřeží zadokolesový parník Královna Eliška, vrtulový parník Primátor Ulrich, nebo Pirátská plachetnice, oblíbená hlavně mezi dětmi. Po dvaceti letech se na Labe vrátil i zrenovovaný parníček Hradec. Přibližně padesátiminutové plavby po Labi vám umožní originální pohled na architekturu města a zpříjemní vám letní den.

Byli jsme v zahradě, jeli jsme na lodičce, proháněli se v městských lesích, ale zatím jsme trošku opomněli historické a architektonické památky. Vydáte-li se či vyjedete na procházku městem, jak jsme vás navedli v úvodu, na většinu samozřejmě narazíte, na tomto místě si tedy pojďme některé z nich jen letmo připomenout. Bílá věž – nejvyšší dominanta města (72 m), z jejíhož ochozu se otvírá návštěvníkům jedinečný pohled nejen na Hradec Králové, ale i na vzdálené vrcholky Krkonoš a Orlických hor. Ve svých útrobách ukrývá třetí největší zvon České republiky Augustin, původní hodinový stroj Josefa Božka a díky velkorysé rekonstrukci i unikátní skleněný model věže a moderní audiovizuální technologie. Hned v sousedství Bílé věže Katedrála sv. Ducha – nejstarší zachovalá památka na území města. Kostelík sv. Mikuláše v Jiráskových sadech – půvabný dřevěný kostelík původem z východoslovenské obce Habura s krásnou atmosférou i zajímavým příběhem svého přesunu.

Památek a míst, kde je v Hradci dobře, je tolik, že je smíme doplnit jen stručnými tipy. Koupaliště Flošna, Jižní terasy čerstvě pojmenované po Karlu Otčenáškovi (osobnost církevního a veřejného života města), Šimkovy sady. A i když je doba na kulturní scéně nejistá, Muzeum východních Čech i Galerie moderního umění jsou „tutovkou“, kam lze letos zavítat. A rozhodně nezapomeňte, že Hradec Králové je domovem Klicperova divadla či populárního a světově uznávaného divadla Drak – objevte jeho expozici Labyrint.

vennamesta.cz

TIPY DO OKOLÍ

Samotný Hradec Králové je natolik „výživný“, že nám nezbylo mnoho místa na tipy do okolí. Zde alespoň pár námětů na cyklovýlety. K oblíbeným cílům patří Památník bitvy 1866 na Chlumu, areál lidové architektury Šrámkův statek v Pileticích nebo Archeopark pravěku ve Všestarech, kam z Hradce Králové dojedete po archeocyklotrase.

CHRUDIM

ZA ŠESTÝM ZASTAVENÍM, PRO ŠESTÝ KORÁLEK NA NÁŠ NÁHRDELNÍK SE PŘESUNEME K POMEZÍ ŽELEZNÝCH HOR A POLABSKÉ NÍŽINY, DO MĚSTA CHRUDIM. BÝVÁ OZNAČOVÁNO JAKO ATHÉNY VÝCHODNÍCH ČECH, MĚSTO LOUTEK ČI MĚSTO TŘÍ MUZEÍ A PODOBNĚ JAKO OSTATNÍ KRÁLOVSKÁ VĚNNÁ MĚSTA SKÝTÁ BOHATÝ A CHUTNÝ ZÁŽITKOVÝ KOKTEJL OD PAMÁTEK PŘES VYCHÁZKY, ATRAKTIVNÍ EXPOZICE AŽ PO SPORTOVNÍ VYŽITÍ. A ZAJÍMAVÉ TURISTICKÉ CÍLE V JEHO BLÍZKÉM OKOLÍ TEN KOKTEJL JEŠTĚ VYLEPŠUJÍ.

Chrudim rozeznáte již zdálky, leží na vyvýšeném místě nad řekou (Chrudimkou, samosebou) a jejímu panoramatu dominuje arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie. Je spojen s kultem zázračného obrazu sv. Salvátora, který v období morových epidemií sehrál roli jednoho z nejuctívanějších paládií podstatné části Čech, střední a jižní Moravy. Jeho originál má veřejnost možnost vidět jen dva dny v roce, po zbytek roku je v kostele umístěna kopie. Kostel se nachází na hlavním, překrásném chrudimském náměstí, pojmenovaném po místním rodákovi, vynálezci nejen lodního šroubu Josefu Resselovi. Náměstí je lemováno renesančními domy, kterým vévodí radnice s nádherným barokním průčelím. Určitě nepřehlédnete ani Mydlářovský dům s exoticky vyhlížející věžičkou zvanou hvězdárna. V jeho interiérech sídlí Muzeum loutkařských kultur, jedno ze tří zdejších muzeí. Druhým je Regionální muzeum, které zve kromě jiného na stálou expozici plakátů Alfonse Muchy. A do třetice – nejmladší Muzeum barokních soch umístěné v bývalém klášterním kostele sv. Josefa, kde jsou k vidění významná barokní umělecká díla z východních Čech.

Tím je objasněno označení město muzeí, ale jak je to s přízviskem Athény východních Čech? Má ho na svědomí František Palacký. Použil tento příměr, který odkazoval k vysoké vzdělanosti spojené s rozvojem školství i čilému kulturnímu a společenskému životu města v 19. století (v té době v Chrudimi premiéroval své skladby i Antonín Dvořák, vycházela tu řada českých časopisů, vznikl Sokol).

Máme jasno, pojďme se ještě projít městem. V jeho centru vás mile překvapí řada romantických zákoutí, starobylých uliček a příjemných parků. Zastavte se v Klášterních zahradách, jsou součástí komplexu bývalého kapucínského kláštera, který byl založen v 2. pol. 17. st. za hradbami tehdejšího královského města Chrudim a najdete je nedaleko Muzea barokních soch. Ze severní strany jsou chráněny původními městskými hradbami, za kterými prochází i městský turistický okruh „Zlatá stezka“. Příjemná je i procházka po naučné stezce s názvem Modrá osa, která vede proti proudu revitalizovaného středověkého náhonu. Měří necelé dva kilometry a najdete na ní devět zastavení věnovaných mimo jiné historii využívání síly vody.

Chrudim uspokojí, ba přímo nadchne i všechny příznivce cyklistiky, značené cyklotrasy městem navazují na širokou síť cyklostezek – pohodových i velmi náročných tras v okolí. Určitě zamiřte jižním směrem, kde po pár kilometrech vjedete do komplexu Rekreačních lesů Podhůra. Tady je hned několik lákadel, které cyklozážitky ještě obohatí. Lanový park, venkovní tělocvična pro malé i velké nebo unikátní stavba rozhledny Bára. Nejvíc zde ale zajásají příznivci dobrodružnější terénní cyklistiky na horských kolech. V Cykloparku Podhůra se totiž mohou vyřádit na singltrecku o délce 1600 metrů i pumptreku – dráze pro nácvik rovnováhy a jiných cyklistických dovedností.

A na závěr ještě cyklotip pro nenáročné, který vede i přes areál Podhůra. Trasa s názvem Na Báru a zpět přes koňský svět je lehká a měří 18 kilometrů. Kromě rozhledny Bára na ní narazíte na zajímavé cíle. Tím prvním, jen 4 km od Chrudimi, je zámek Slatiňany spojený s chovem koní. Hipologické muzeum přímo v zámku, hřebčín, krásný zámecký park i koňské výběhy lákají k delšímu zastavení. To se cestou nabízí i na Kočičím hrádku. Miniatura gotického zámku potěší zejména děti, bude jim „průlezkou“, kde se mohou pořádně vydovádět. A třetím tipem k zastavení je přírodní památka Na Skalách. Narazíte na ni v lesíku před Rabštejnskou Lhotou a rozhodně stojí za to na chvíli kolo odložit a projít se kolem skalních útvarů. V dávné minulosti byly příbojovou zónou druhohorního moře. Můžete zavřít oči a představovat si, že se procházíte po pobřeží a směrem k Chrudimi se rozlévá nekonečná vodní hladina.

Náš tip

NÁVŠTĚVA V ZEMI KELTŮ

Vydejte se do Nasavrk a poznejte, jak žili Keltové. V krajině Železných hor, v místě s dávnou historií, které pamatuje keltské osídlení vznikl keltský skanzen, oppidum z období přibližně 1. stol. před naším letopočtem. Vyrazíte-li z Chrudimi na kole, čeká vás 17 km a cesta vede přes Slatiňany.

VYSOKÉ MÝTO

TAK COPAK VÍTE O VYSOKÉM MÝTĚ? MĚSTO VĚNNÉ KRÁLOVSKÉ MÁ NÁMĚSTÍ OBROVSKÉ. BOHATOU MÁ HISTORII, MOTORISMEM TADY ŽIJÍ. ŘÍKÁ SE MU KUJEBINA. PROČ, ČÍPAK JE TO VINA? DOZVÍTE SE ZA CHVÍLI, ČTENÁŘI MILÍ.

Hravými veršíky vás vítáme ve Vysokém Mýtě, městě v malebném kraji pod Orlickými horami na řece Loučné, jehož historie sahá do roku 1262. Tehdy ho nechal vybudovat Přemysl Otakar II. jako opěrný bod důležité zemské stezky zvané Trstenická, která spojovala Čechy s Moravou, respektive Prahu s Olomoucí.

Po zakladateli města je pojmenováno zdejší náměstí, chlouba Vysokého Mýta a největší náměstí čtvercového typu v České republice. Další pýchou města i jeho dominantou je kostel sv. Vavřince. Jeho interiér pokrývá unikátní secesní fresková výzdoba a zdobí jej barokní oltářní obraz Nanebevzetí panny Marie od Petra Brandla. Jedná se o největší Brandlův obraz u nás. Na konci roku 2019 byl ovšem sejmut kvůli restaurování a zpět bude znovu umístěn až v roce 2021. Jak se říká, všechno zlé je k něčemu dobré, po sejmutí obrazu se na jeho místě objevil unikátní výhled na nedávno restaurované vitrážové okno svatého Vavřince.

Historické centrum Vysokého Mýta zdobí i „hlídají“ tři věže vstupních bran – Pražská, Litomyšlská a Choceňská neboli Karaska. Pražská je z nich nejvyšší (48 metrů) a je z ní skvělý výhled na centrum i široké

vennamesta.cz

okolí. Je nejzachovalejší částí opevnění ze 13. století a stojí před ní socha zakladatele města vítající příchozí. To Litomyšlská brána je zase nejfotogeničtějším symbolem města. Na její předměstské straně je freska Mikoláše Alše – sv. Jiří bojující s drakem, což je heraldický symbol města.

Městem i jeho okolím vedou naučné stezky a cyklotrasy, hezkým letním tipem je procházka po naučné stezce historickým centrem Vysokého Mýta. Klidné zázemí zeleně, k tomu zajímavé informace z historie města, to je slibná kombinace. Na sedmi zastaveních se můžete dozvědět mimo jiné o vzniku města, jeho středověké podobě, opěvnění, domech nebo osobnostech města.

Naučných stezek do okolí a námětů na cyklovýlety z Vysokého Mýta je řada, než se do nich pustíme, pojďme ještě k automobilismu, ten patří k DNA Vysokého Mýta. Automobilová tradice je spojena se jménem geniálního designéra a karosáře Josefa Sodomky. Firma Carrosserie Sodomka v první polovině 20. století vyráběla elegantní karoserie pro světové i československé značky. Její věhlas připomíná a nádherné kousky ukazuje expozice Regionálního muzea Vysokého Mýta – Muzeum českého karosářství, která rozhodně stojí za návštěvu. S automobilovou tradicí souvisí i dlouholetá výroba autobusů, v současné době pod značkou Iveco a také provoz zdejšího autodromu, kde si můžete půjčit i motokáry.

A ještě jednu tradici spjatou s Vysokým Mýtem bychom měli vysvětlit. I když se vlastně tak docela vysvětlit nedá. Říkají si tady Kujebáci. Není přesně jasné, jak tento název vznikl, verzí je hned několik, ale místní se k názvu hrdě hlásí, tak se spokojme s tím, že to tak je a že se zde konají vyhlášené Kujebácké jarmarky.

A teď pár tipů po okolí. Po svých se můžete vydat hned na tři naučné stezky, jedna je zajímavější než druhá. Krásnou přírodou přes staré hradiště dojdete k barokníku areálu Vraclav. V místě, kde došlo v roce 1108 k vyvraždění rodu Vršovců a v 18. století zde byly nad pramenem léčivé vody vybudovány lázně a postaven barokní kostel. Sv. Mikuláše, jsou dnes expozice Regionálního muzea a součástí komplexu je i stará poustevna. Oblíbeným výletním místem „Kujebáků“ jsou Vinice. Lesní, sportovně relaxační areál, kde najdete

i trailové tratě různých obtížností, pumptrackovu dráhu a dvě venkovní tělocvičny. Vede sem naučná stezka – pět zastavení na pěti kilometrech, příjemný terén nebo socha Svatopluka Čecha v lese, to je, co vás na ní čeká. A poslední, o fous delší trasa, vede do Knířova za Karlem Havlíčkem Borovským, který tu pobýval na faře. Jde o původní poutní cestu a měří 8 km. Přes zmíněná místa prochází i některé cyklotrasy, na výběr je jich několik a vedou do krásných koutů. Do českého Versailles, zámku Nové Hrady míří hned dvě trasy a rozhodně stojí za to se tam vydat. Čeká vás krásná rokoková památka, Muzeum motokol, Galerie anglických klobouků, přírodní amfiteátr nebo obora s jeleny a daňky. Vyrazit můžete i kolem řeky Loučné krajinou rybníků. Připraveny jsou opět dvě trasy různé náročnosti, obě vedou půvabnou krajinou.

Náš tip

TYRŠOVA VEŘEJNÁ PLOVÁRNA

Kdo by neuvítal osvěžení v horkých dnech. A když se nabízí poetická plovárna v krásném prostředí s dochovaným původní rázem z roku 1933, velkorysou vodní plochou s neustálým průtokem, jejíž polovina má písčité dno, tobogánem, rodinnou skluzavkou, skokanskou věží, i sportovišti od plážového volejbalu, přes minigolf, nohejbal, petanque po stolní tenis...neodolatelné!

POLIČKA

VSTUPNÍ BRÁNA DO ŽĎÁRSKÝCH VRCHŮ, RODIŠTĚ SKLADATELE BOHUSLAVA MARTINŮ A NEDALEKÝ HRAD SVOJANOV. A TAKÉ POHODOVÁ ATMOSFÉRA HISTORICKÉHO MĚSTA A NÁDHERNÁ PŘÍRODA V OKOLÍ. TO JE POLIČKA. BUDEME SE OPAKOVAT, ALE JE TU DALŠÍ NABLÝSKANÁ PERLA NA NAŠEM NÁHRDELNÍKU.

Mohutné kamenné hradby zpevněné devatenácti baštami, které v délce 1220 m obepínají celé historické jádro města, patří mezi nejzachovalejší hradební opevnění ve střední Evropě a projít se po jejich ochozu s průvodcem je rozhodně zážitkem. Jak tomu bývá, srdcem každého města je náměstí. Na tom poličském, Palackého náměstí se můžete pokochat pohledem na barokní skvosty – radnici, která patří mezi tři nejvýznamnější barokní radnice v zemi a morový sloup, vysoký 22 metrů, který dle mínění znalců nemá v Čechách sobě rovného.

Toulat se Poličkou je opravdu příjemné, třeba kaštanovou alejí v parku. Hladina Synského rybníku, za ním funkcionalistická budova Masarykovy školy a po bocích kulisovitě ustupující rondokubistické činžovní domy, to je krásný a uklidňující výhled, který se vám při vycházce naskytne. A vůbec se neostýchejte cestou chvíli spočinout na lavičce. Vychutnat si takovou podívanou stojí za to.

Nepsanou povinností je v Poličce návštěva rodné světničky Bohuslava Martinů. Jeho otec, povoláním švec zde vykonával pověžného, a tak se budoucí hudební skladatel narodil v kostelní věži. K nahlédnutí do pokojíku, kde vyrůstal a cvičil na housle, je třeba zdolat sto devadesát dva schodů, odměnou vám ale bude návštěva útulné světničky vybavené dobovým nábytkem rodiny Martinů. A pěkný rozhled z věžního ochozu po celém městě, sám Bohuslav Martinů to tady měl rád a přirovnával věž k svítícímu majáku. Více o životě tohoto slavného rodáka, ale i o historii Poličky, se dozvíte v Centru Bohuslava Martinů, kde najdete moderní interaktivní expozice.

vennamesta.cz

Příjemným způsobem, jak Poličku poznat blíže, je naučná stezka Okolo Poličky. Je dlouhá zhruba deset kilometrů a po její trase je rozmístěno patnáct tabulí s nejrůznějšími informacemi o zajímavých místech města i okolí. Pustit se můžete i do rozmanitých úkolů. Trasa vede krásnou přírodou a zavede vás i na Šibeniční vrch. Tušíte správně, místo poprav, kde stávala šibenice. Značená cesta je okružní, začíná v Poličce pod Tylovým domem a užitečná vám bude i mapka, která je k mání v místním informačním centru.

Nejen cyklistům, in-line bruslařům, rodinám s kočárky, ale všem, kteří rádi chodí na procházky, slouží dvě kratší cyklostezky. Ta první

Náš tip

HRAD SVOJANOV OTEVŘEN HENDIKEPOVANÝM

Jako jediný památkový objekt v České republice umožňuje hrad Svojanov návštěvu všem skupinám hendikepovaných, dokonce bez asistence. Je speciálně vybaven a naprojektován pro zrakově i sluchově postižené. Je pro ně určena 730 metrů dlouhá trasa, která dovoluje samostatný a bezpečný pohyb osob se zrakovým a sluchovým postižením. Vybavena je akustickými sloupky, tištěným průvodcem v Braillově písmu, umělou vodící linií, hmatovými štítky a tablety s videonahrávkami ve znakové řeči. Tělesně postiženým slouží schodolez.

(dlouhá necelé tři kilometry) v místě původní železniční vlečky vede z Poličky do Modřece, ta druhá (přes dva kilometry) míří z Poličky do Bořin. Z Poličky samozřejmě vede spousta cyklotras do krásných míst, nebudeme si ale namlouvat, že to jsou trasy jednoduché. Tady nejste v Polabí, ale na Českomoravské Vysočině. Úžasné výhledy a rozmanitá krajina vám snad všechny útrapy vynahradí.

A teď už na hrad Svojanov. Leží v krásné krajině hlubokých lesů a je dnes jediným hradem u nás, kde se mísí gotika s empírem. Dostat se na něj můžete i na kole, trasa je dlouhá necelých 40 kilometrů a odpočívat můžete třeba u bývalých lesních lázní Balda nebo u některého z rybníků. Nenechte si ujít prohlídku hradu, je opředen mnoha pověstmi a legendami, které vám průvodci prozradí. Třeba tu o jezdci a ohnivé svini. Mimochodem, prý se tam stále dějí tajemné věci. Po návratu zpět do Poličky se můžete osvěžit na místní plovárně. Je dalším z příkladů koupaliště s „duší", kde navíc nechybí ani příjemné zázemí a kurt na plážový volejbal.

MĚLNÍK

NAŠE PUTOVÁNÍ KRÁLOVSKÝMI VĚNNÝMI MĚSTY KONČÍME VE STŘEDOČESKÉM KRAJI. NA MÍSTĚ SPOJENÉM S POČÁTKY ČESKÉ STÁTNOSTI, SVATOU LUDMILOU I MNOHA ČESKÝMI KRÁLOVNAMI, NA SOUTOKU DVOU NEJVĚTŠÍCH ČESKÝCH ŘEK LABE A VLTAVY. PŘI POHLEDU DO ÚRODNÉHO KRAJE, KDE SE RODILA TRADICE VINAŘSTVÍ, ČLOVĚK POCÍTÍ ÚCTU I SOUNÁLEŽITOST. SYMBOLICKÉ A DŮSTOJNÉ ZAKONČENÍ A POSLEDNÍ PERLIČKA NAŠEHO NÁHRDELNÍKU. VÍTEJTE NA MĚLNÍKU!

Kolem roku 875 po sňatku českého knížete Bořivoje s Ludmilou, se zdejší hradiště stalo jedním z hradišť středočeské přemyslovské domény. Okolo roku 1000 kněžna Emma, manželka Boleslava II., nechala razit stříbrné denáry s nápisem Emma Regina – Civitas Melnic. Tehdy se poprvé objevuje jméno Mělník, název odvozený od mělnící se horniny. Od této doby se také traduje zvyk dávat hrad, později i vzniklé město, kněžnám a královnám věnem. Kněžnu Emmu následovaly Kunhuta – manželka Přemysla Otakara II., Eliška Přemyslovna – manželka Jana Lucemburského, které se na Mělníku narodil roku 1322 třetí syn Jan Jindřich, Alžběta Pomořanská – manželka Karla IV., Žofie – manželka Václava IV., Barbora – manželka Zikmunda Lucemburského, Johana z Rožmitálu – manželka Jiřího z Poděbrad, která je pravděpodobně pochována i ve zdejším kostele sv. Petra a Pavla. Tady je tedy energie českých kněžen a královen skutečně koncentrovaná!

Jedinečný pohled ze zámecké vyhlídky, odkud spatříte nejen soutok řek, ale i památnou horu Říp a České středohoří, nás vede nejprve na zámek. Jeho majitelé, mělnická větev Lobkowiczů, zpřístupňují některé jeho prostory a vinné sklepy ze 14. století, kde máte možnost degustace vín ze zámeckého vinařství. Vinice pod zámkem se jmenuje po svaté Ludmile, babičce svatého Václava. Narodila se podle legendy v těchto místech, vychovávala tu svého vnuka a učila ho pěstovat víno. Proto jsou oba tito světci považování za zakladatele mělnického vinařství.

Krásný rozhled do kraje se nabízí i z vyhlídkové věže, při dobré viditelnosti a po vystoupání 177 schodů dohlédnete z výšky 37 metrů nejen na Říp, ale i na Prahu, Ještěd a celý širý kraj Karla Hynka Máchy s Bezdězem. A teď naopak pod zem. Jedním z turisticky nejatraktivnějších míst v Mělníku je kostnice pod presbytářem sv. Petra a Pavla. Kosti a lebky deseti až patnácti tisíc osob jsou tu srovnány do obrazů kotvy, kříže a srdce – symbolů víry, naděje a lásky. Pod zemí ještě zůstaneme – centrum města je totiž protkáno sítí podzemních chodeb a sklepní prostory se nacházejí v několika patrech nad sebou. Ve sklepích se kromě jiného skladovalo samozřejmě víno, které k Mělníku neodmyslitelně patří. Některé sklepy mají dvě i více pater a navštívit jeden takový ze 14. století můžete při návštěvě zdejšího muzea. Nahlédnout do tajemného labyrintu podzemních chodeb lze také s průvodcem při návštěvě podzemní 60 metrů dlouhé chodby vedoucí k unikátní středověké studni. Ta je hluboká 54 metrů a její průměr 4,54 metrů ji činí nejširší studní v ČR. Abychom výšky a hloubky srovnali, porozhlédněme se po náměstí. Mimochodem na místo, kde se studna nachází, upozorňuje kruh s vydlážděným nápisem. Náměstí zdobí kašna se sousoším Vinobraní od Vincence Makovského a jeho dominantu tvoří historická radnice s barokní věží. U vstupu do radnice připomínají dva zazděné železné pruty dávné doby, kdy se na náměstí konaly trhy. Jedná se o staré délkové míry, český a vídeňský loket, aby si kupující mohli ověřit, zda nebyli od trhovců prodávajících látky ošizeni.

Byly jsme na věži, na vyhlídce, byli jsme v podzemí, ale vidět město z odstupu, jinak, je další příjemnou a atraktivní možností. Na palubě výletních lodí, které brouzdají po Labi i Vltavě, bývá v létě prima.

Mělník je samozřejmě i díky své poloze ideálním místem pro turistiku a cykloturistiku. Příjemné cesty kolem řeky vedou rovinatým terénem (Mělník leží i na trase Labské cyklostezky), na dosah je jedna z nejzachovalejších přírodních oblastí v Čechách – chráněná krajinná oblast Kokořínsko s dominantou hradu Kokořín, Máchův kraj stále plný romantických motivů, zámek Liblice či symbol naší historie, památná hora Říp. Říká se, že by se tam alespoň jednou měl každý Čech vydat. Co vy? Už jste do krajiny shlíželi jako Praotec Čech? Tak třeba letos přišel ten správný čas při putování věnnými městy.

vennamesta.cz

Náš tip

A CÁKÁ, CÁKÁ...

Městské lázně ve Mšeně, městě na okraji Kokořínska, kam lze dojet z Mělníka i na kole, jsou ojedinělým architektonickým dílem ve stylu art deco postaveným v roce 1932 (často i vyhledávaným cílem filmařů – Rebelové, Indiánské léto). Voda ze skalního pramene vás zaručeně příjemně zchladí i v tom nejparnějším létě. Kdo by chtěl zůstat v Mělníku, i tam najdete koupaliště v příjemném areálu se vzrostlou zelení.

Soutěž

CYKLOTIPY S VĚNNÝMI MĚSTY

Pojďte si na závěr zasoutěžit. Pokud jste magazín četli pozorně, nebude to pro vás nic těžkého. Ptáme se na cyklotipy, zajímavé cíle v jednotlivých věnných městech a jejich okolí, kam jsme vás na předcházejících stranách zvali. Kdo ví (nebo zalistuje pár stránek dopředu), může si zahrát i o ceny. Stačí na stejné otázky odpovědět na webu **www.vennamesta.cz** a bude-li všech devět otázek správně, budete zařazeni do slosování o hodnotné ceny.

Ke kterému věnnému městu se vydáte na kole, abyste navštívili tato místa?

PŘEHRADA LES KRÁLOVSTVÍ

... jedna z nejkrásnějších přehrad v Čechách z let 1910–1919, její součástí je od roku 1921 elektrárna. Téměř pohádkově působí přehradní hráz, věže, dům hrázného, vodní plocha a okolní rozsáhlé lesní porosty. Dnes je přehrada národní kulturní památkou.

POHÁDKOVÁ STEZKA V MĚSTSKÝCH LESÍCH

... unikátní pohádková stezka plná příběhů, které skrývají mnoho lesních ponaučení a tajemství. Čekají vás dřevěné sošky lesních pohádkových bytostí a pohádky na nenáročném, 2,5 km dlouhém úseku Mazurovy chalupy – rybník Výskyt, který je vhodný pro rodiny s dětmi.

REKREAČNÍ LESY PODHŮRA

... milovníci cyklistiky se můžou vydat jednou z tras, která křižuje zdejší lesy, pro adrenalinové jezdce je připraven i singltrek a pumptrek. Pro ostatní je k dispozici upravená síť turistických, naučných stezek a hipostezek, které doplňuje řada atrakcí i přírodních zajímavostí. Součástí areálu je také rozhledna Bára vysoká 25, 7 metrů. Díky své atypické a unikátní konstrukci tvaru trojbokého jehlanu se jedná o naprosto ojedinělou stavbu.

ŘÍČNÍ A SLUNEČNÍ LÁZNĚ

... „pohádka českého severovýchodu“, tak se říkávalo Říčním a slunečním lázním na řece Úpě ve třicátých letech let minulého století, kdy tehdejší areál říčních a slunečných lázní vznikl a těšil se největší slávě. Nyní zde naleznete posezení nejen pro cyklisty, nabídku jídel a dalších dobrot. Zahrát si můžete nohejbal či volejbal.

KOSTNICE

... obrazy kotvy, kříže a srdce – symboly naděje, víry a lásky složené z nezvyklého materiálu můžete najít na jednom navštěvovaném místě pod presbytářem chrámu sv. Petra a Pavla.

ZÁMEK SLOUPNO

... nově zrekonstruovaný barokní benediktinský zámek. Zámek byl vybudován na místě staršího zámeckého objektu po polovině 18. století za opata Benna I. Löbla jako benediktinská rezidence, která sloužila břevnovsko-broumovskému klášteru. Projekt nynější stavby vypracoval roku 1748 břevnovsko-broumovský architekt Kilián Ignác Dientzenhofer. Zámek patřil až do roku 1948 řádu Benediktýnů.

HRAD SVOJANOV

... patří k nejstarším českým královským hradům. Určitě si nenechte ujít prohlídku hradu, při které si poslechnete i pověst o jezdci na ohnivé svini. V jeho architektuře se zajímavým způsobem prolíná gotika s empírem. Vybrat si můžete ze dvou prohlídkových okruhů, první se týká života na hradě ve 2. polovině 19. století, druhý zavede návštěvníky do podzemních prostor s mučírnou a domem zbrojnošů. Na hradě se koná řada kulturních akcí, koncertů, divadelních vystoupení a šermířských slavností a lze na něm dokonce přespat.

DĚLOSTŘELECKÁ TVRZ STACHELBERG

... největší moderní pevnost v Československu, unikát i v celosvětovém měřítku, je zachovaná tak, jak ji museli stavitelé opustit po mnichovském diktátu. Prohlédnout si můžete podzemní pevnosti a vojensko-historickou expozici. Za návštěvu stojí i bezprostřední okolí, kde jsou upravené zákopy i s palebnými pozicemi. Z rozhledny Eliška je krásný výhled do širokého kraje. Od pevnosti vychází 7 km dlouhá naučná stezka, která vede linií těžkého a lehkého opevnění, které patřilo k nejmohutnějším v Československu.

AREÁL NA VINICÍCH

... nabízí trailové tratě různých obtížností. Jejich součástí je i pumptracková dráha, která je určená k dovednostní jízdě. Lesní sportovně-relaxační areál se rozrostl také o dvě venkovní tělocvičny. Jedna z nich obsahuje herní a balanční prvky pro děti a druhá FIT prvky pro dospělé, které jsou určeny pro všechny věkové kategorie a mohou sloužit ke cvičení, zábavě i k relaxaci.

Soutěž probíhá od 1. 6. do 31. 8. Výherci budou vylosováni do dvou týdnů po ukončení soutěže. **Držíme palce!**

ZA VÝLET
ODMĚNA PRO SBĚRATELE

Přijeďte do královských věnných měst a sbírejte turistické vizitky, které jsou k zakoupení v informačních centrech. Při cestování můžete postupně nasbírat celou devítičlennou sérii. Pro sběratele je připraven také motivační program bonusových samolepek – za návštěvu 3 měst získáte do svého deníku samolepku s bronzovou korunkou, za návštěvu 6 měst samolepku se stříbrnou korunkou a za návštěvu všech 9 měst samolepku se zlatou korunkou a dárek navíc. Nezapomeňte si deník doma!

Pokud vás vizitky nelákají, můžete sbírat magnety královských věnných měst. Sestavením všech devíti motivů vznikne zajímavý obrazec.

INFOCENTRA KRÁLOVSKÝCH VĚNNÝCH MĚST

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM
Městské informační centrum
tel: +420 499 321 742, +420 730 182 895
mail: info@mudk.cz
www.dvurkralove.cz

HRADEC KRÁLOVÉ
Infocentrum Hradec Králové
tel: +420 495 433 052
mail: info@hkinfo.cz
www.hkinfo.cz

Turistická informační centra
tel: +420 495 580 492
mail: icko2@ic-hk.cz
tel: +420 972 341 670
mail: icko3@ic-hk.cz
www.ic-hk.cz

CHRUDIM
Turistické informační centrum
tel : +420 469 657 821, +420 773 993 333
mail: info@chrudim-city.cz
www.chrudim.eu
www.navstevnik.cz

JAROMĚŘ
Turistické informační centrum
tel: +420 491 847 220
mail: info@jaromer-josefov.cz
www.jaromer-josefov.cz

MĚLNÍK
Turistické informační centrum
tel: +420 315 627 503
mail: infocentrum@mekuc.cz
www.ticmelnik.cz
www.melnik.info

NOVÝ BYDŽOV
Město Nový Bydžov
tel: +420 495 703 911, +420 602 679 552
mail: mesto@novybydzov.cz
www.novybydzov.cz

POLIČKA
Informační centrum Polička
tel: +420 461 724 326
mail: info@ic.policka.org
www.ic.policka.org
www.policka.org

TRUTNOV
Turistické informační centrum
tel/fax: +420 499 818 245
mail: info@ictrutnov.cz
www.ictrutnov.cz
www.trutnov.cz

VYSOKÉ MÝTO
Informační centrum
tel: +420 465 466 112
mail: infocentrum@vysoke-myto.cz
www.vysoke-myto.cz
infocentrum.vysoke-myto.cz

Vydal: Královská věnná města, dobrovolný svazek obcí, www.vennamesta.cz • Rok vydání: 2020 • Foto: archiv svazku obcí Královská věnná města, archiv destinační společnosti Českomoravské pomezí • Redakční zpracování: Martina Kobzová • Design: Pavlína Teichmanová • Tisk: fronte s.r.o. • Změna údajů vyhrazena. • Informace jsou platné ke dni redakční uzávěrky 15. 5. 2020

KRÁLOVSKÁ VĚNNÁ MĚSTA

TRUTNOV · DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM · JAROMĚŘ · NOVÝ BYDŽOV · HRADEC KRÁLOVÉ · CHRUDIM · VYSOKÉ MÝTO · POLIČKA · MĚLNÍK

vennamesta.cz